

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені Івана Боберського**

Відділ аспірантури та докторантури

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
проректор з науки
та зовнішніх зв’язків
_____ Вовканич А.С.
“ ___ ” _____ 2021 р.

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
завідувач відділу аспірантури
та докторантури
_____ Свищ Л.О.
“ ___ ” _____ 2021 р.

ПРОГРАМА
педагогічної практики
здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальність 242 – «Туризм»

Обсяг – 3 кредити ECTS (90 год.)

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні кафедри туризму
“ 31 ” серпня 2021 р. протокол № 1

Завідувач кафедри _____ Голод А.П.

Львів 2021

ЗМІСТ

1. Основні положення	3
2. Мета і завдання практики	3
3. Організаційні основи практики.....	4
4. Зміст і порядок оформлення звітних документів	7
5. Оцінювання	8
6. Рекомендована література	9
7. Додатки.....	10

1. Основні положення

Педагогічна практика здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) (далі – аспірантів), відіграє значну роль в навчальному процесі Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського (далі – ЛДУФК), оскільки навчальні заклади такого рівня готують фахівців, здатних акумулювати сучасні знання і передавати їх студентам.

Педагогічна практика аспірантів спеціальності «Туризм» є складовою частиною відповідної освітньо-наукової програми і має на меті набуття аспірантами професійних навичок і вмінь необхідних для викладання у закладах вищої освіти (ЗВО). Практика надає аспірантам можливість опанування:

- навчально-виховним процесом у вищій школі (зокрема викладання професійних дисциплін),
- науково-методичним забезпеченням навчального процесу,
- організацією навчальної діяльності студентів,
- здобуттям інших компетентостей необхідних для практичної викладацької діяльності.

Педагогічна практика є необхідною умовою підготовки аспірантів. Вона проводиться після засвоєння аспірантами низки фахових навчальних дисциплін. У процесі педагогічної практики поглиблюються знання з педагогіки вищої школи, розвиваються та закріплюються вміння:

- здійснювати науково-методичний аналіз навчальних програм окремих навчальних дисциплін;
- опрацювати наукові та інформаційні джерела при підготовці занять;
- складати плани-конспекти занять;
- проводити різні види аудиторних занять (лекції, практичні/семінарські заняття);
- оцінювати результати власної діяльності;
- вдосконалювати комунікативні складові викладацької діяльності;
- використовувати інформаційні та інноваційні технології під час викладання навчальних дисциплін.

2. Мета і завдання практики

Метою практики є забезпечити розвиток професійно-педагогічних компетентостей майбутніх докторів філософії (PhD) необхідних для викладацької роботи у ЗВО, зокрема за спеціальністю 242 «Туризм».

Завдання практики

1. Ознайомлення зі структурою, напрямками діяльності закладів вищої освіти.
2. Ознайомлення зі змістом робочої, нормативної, навчально-методичної документації, що регламентує освітній процес закладів вищої освіти.
3. Вдосконалення навичок педагогічної (викладацької) діяльності.

4. Вдосконалення навичок організації наукових, виховних, методичних заходів різного рівня для студентів різних спеціальностей та рівнів вищої освіти

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти і здобувачі мають досягти таких результатів навчання:

1) загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність спілкуватися у професійному середовищі (усно і письмово) державною (українською) та іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

2) фахові компетентності:

СК 11. Здатність здійснювати педагогічну діяльність у закладах вищої освіти із застосуванням різних форм та методів проведення навчальних занять, організувати самостійну роботу студентів.

СК 12. Уміння розробляти та оформлювати навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін, здійснювати підготовку навчальних та наукових видань за спеціальністю.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Вільно володіти державною мовою, усно і письмово спілкуватися нею у професійному середовищі, організувати і здійснювати ефективні комунікації на різних рівнях.

ПРН 8. Демонструвати здатність до саморозвитку та самовдосконалення впродовж життя.

ПРН 11. Володіти знаннями щодо закономірностей і принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, навичками планування і організації різних форм навчальних занять, а також самостійної роботи студентів.

ПРН 12. Уміти планувати і організувати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідну документацію; знати нормативно-правові основи організації вищої освіти в Україні та міжнародні стандарти у цій сфері.

Типові навчальні завдання

1. Ознайомитись із правовими, та програмно-нормативними документами організації науково-дослідної роботи та підготовки науково-педагогічних кадрів у сфері туризму.

2. Ознайомитись із роботою науково-дослідного інституту ЛДУФК.

3. Ознайомитись з документами діловодства кафедри (план роботи, протоколи засідань, розподіл навантаження, навчальні програми з дисциплін тощо).

4. Відвідати засідання вченої ради ЛДУФК, вченої ради факультету, кафедри.

5. Спостерігати за проведенням занять провідними викладачами університету.

6. Підготувати та провести самостійно семінарські та лекційні заняття.

7. Ознайомитися зі структурою репозитарію, роботою сайту дистанційного навчання.

8. Відвідувати апробації, фахові семінари, захисти кандидатських та докторських дисертацій.

3. Організаційні основи практики

Відповідно до навчального плану і графіку навчального процесу аспірантів практика планується для аспірантів 2-го року навчання, які успішно закінчили навчання за 1-й рік. Терміни проходження практики та її зміст зазначаються в індивідуальному плані практиканта та затверджуються науковим керівником і завідувачем кафедри.

Практика проводиться переважно на тих кафедрах ЛДУФК, де здійснюється наукова робота аспіранта.

Місце проходження практики

Аспіранти мають бути орієнтовані на проходження практики на кафедрах ЛДУФК імені Івана Боберського; у закладах вищої освіти України, які здійснюють підготовку фахівців за спеціальністю 242 Туризм (за наявності відповідних договорів між установами).

Самостійно змінювати місце практики аспірант не має права. У разі самостійної зміни місця практики, нез'явлення до місця практики без поважних причин вважають, що аспірант не виконав навчального навантаження.

Аспіранти мають право проходити педагогічну практику в інших ЗВО за кордоном, з наступним поданням щоденника практики та розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики. Зазначена документація зберігається в індивідуальному плані аспіранта і розглядається під час атестації.

Порядок проходження та організація проведення практики

Відповідальність за організацію, проведення і контроль педагогічної практики аспірантів покладається на відділ аспірантури і докторантури ЛДУФК. Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечують кафедри, на яких проходить практика.

У разі невиконання аспірантом своєчасно ухваленого календарного плану (без поважної причини) може прийматись рішення про недопуск аспіранта до захисту практики та його подальше відрахування з університету.

Аспірант, який відсторонений від практики або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план і згідно «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету міністрів від 23 березня 2016 р., підлягає відрахуванню.

Організація проведення практики аспіранта

Практика містить чотири етапи:

1. Підготовчий.
 2. Початковий.
 3. Основний.
 4. Заключний.
1. Підготовка до проведення практики розпочинається на лекційних, семінарських та практичних заняттях із професійно орієнтованих дисциплін.
 2. На початковому етапі практикант:
 - з'ясовує функції, мету, завдання практики;
 - складає індивідуальний план проходження практики;
 - ознайомлюється з організаційною, навчально-методичною та науковою роботою кафедри, нормативно-правовою базою, що регламентує організацію освітнього процесу у закладах вищої освіти та основами методики викладання і педагогічної майстерності у вищій школі;
 - відвідує заняття керівника практики та провідних викладачів ЛДУФК;
 - укладає план-конспекти занять, обговорює їх з науковим керівником;
 - готує необхідні методичні та дидактичні матеріали для проведення занять.
 3. На основному етапі практики практикант:
 - проводить на належному методичному рівні заняття відповідно плану;
 - організовує та проводить консультації для студентів;
 - бере активну участь у засіданнях вченої ради університету, факультету, кафедри.
 4. На заключному етапі практикант:
 - готує звітні матеріали проходження практики;
 - захищає результати практики у встановленому порядку.

Орієнтовний зміст роботи аспіранта–практиканта

	Зміст завдання	К-ть годин	Примітка
1.	Ознайомитись із правовими, та програмними нормативними документами організації освітнього процесу, науково-дослідницької роботи та підготовки науково-педагогічних кадрів у галузі фізичної культури	12	Записи у щоденнику, підпис
2.	Ознайомитись із роботою науково-дослідного інституту ЛДУФК	10	Записи у щоденнику, підпис
3.	Ознайомитись з документами діловодства кафедри (план роботи, протоколи засідань, розподіл навантаження, навчальні програми з дисциплін тощо)	8	Записи у щоденнику, підпис

4.	Відвідати засідання: - вченої ради ЛДУФК; - вченої ради факультету; - кафедри.	8	За погодженням з вченим секретарем, проректором з Н та ЗЗ
5.	Спостерігати за проведенням занять провідними викладачами університету: - лекції; - семінарські (практичні або лабораторні) заняття; - консультації	10	За погодженням із викладачем і зав. кафедри; записи у щоденнику, підписи
6.	Підготувати та провести самостійно: - лекцію; - семінарські (практичні або лабораторні) заняття; - консультацію	18	За погодженням із навчальним відділом, зав. кафедри, викладачем; зміст лекції
7.	Відвідати апробації, захисти кандидатських дисертацій та ін..	12	Інформація у щоденнику
8.	Ознайомитися зі структурою репозитарію, завантажити на сайт дистанційного навчання модуль (фрагмент) навчальної дисципліни, ознайомитися з системою контролю на СДН	12	Інформація у щоденнику
Разом		90 годин	

4. Зміст і порядок оформлення звітних документів

Головні документи педагогічної практики визначають зміст навчального процесу на різних етапах проходження практики, основні вимоги до аспірантів та вміщують форми контролю за їх виконанням. До документів педагогічної практики відносяться:

1. Індивідуальний план проходження практики, затверджений керівником практики.
2. Щоденник проходження практики з підписами викладачів.
3. Звіт про проходження практики, підписаний науковим керівником та завідувачем кафедрою.
4. Відгук-характеристика аспіранта, підписана науковим керівником та керівником практики.

Індивідуальний план проходження педагогічної практики розробляється аспірантом на основі програми педагогічної практики під керівництвом керівника практики. Індивідуальний план проходження педагогічної практики складається з трьох розділів, в яких вказуються організаційні, практичні та звітні заходи. Індивідуальний план проходження педагогічної практики затверджується керівником практики та завідувачем кафедри.

Щоденник практики є документом первинної звітності в якому відображаються виконані практикантом види робіт та час їх виконання. Щоденник заповнюється практикантом особисто та щоденно (крім вихідних днів) фіксує всі форми щоденної роботи під час практики з підписами викладачів про виконану роботу. Записи внесені практикантом до щоденника та засвідчені підписом керівника практики є підставою для складання звіту про роботу, яку виконано під час практики.

Індивідуальні звіти аспірантів-практикантів є основним звітним документом практиканта. На основі усного звіту та письмового індивідуального звіту на засіданні відділу аспірантури і докторантури затверджується загальна оцінка практики.

У звіті про роботу, яку виконано під час практики, аспірант наводить стислий опис виконаної ним роботи орієнтуючись на зміст педагогічної практики.

У відгуку-характеристиці керівника практики на аспіранта у висновках необхідно визначити обсяг виконаних аспірантом завдань практики, його ставлення до виконання індивідуального плану проходження практики, особистісні якості, що сприяють (не сприяють) його подальшій роботі на посаді науково-педагогічного працівника, а також надати оцінку результатам проходження практики за національною шкалою та в балах.

Наприклад: «Завдання педагогічної практики виконано в повному обсязі. Аспірант показав вміння організувати свою роботу, відмінну теоретичну підготовку та такі особистісні якості як вимогливість, сумлінне ставлення до підготовки та проведення навчальних занять, дотримання вимог правил внутрішнього розпорядку. Практика оцінюється на «відмінно» (98 балів)».

Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання виконання аспірантом індивідуального плану проходження практики, оформлення звітної документації та захисту результатів практики.

Письмовий звіт разом з іншими документами (графіки, робочі записи, характеристика, індивідуальне завдання, відгук), подається у відділ аспірантури і докторантури у термін, який визначається та регламентується нормативними й методичними документами організації щодо проведення практики (як правило, не пізніше ніж через 3 дні після закінчення практики).

5. Оцінювання

Оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання необхідних документів з практики, якості підготовленого звіту, виконання індивідуальних завдань, відгуку керівника, рівня знань та рівня захисту аспіранта за диференційною шкалою («відмінно», «дуже добре», «добре», «задовільно», «достатньо», «незадовільно»), яка характеризує успішність аспіранта.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

виконання програми педагогічної практики аспірантами зі спеціальності
242 «Туризм»

Шкала підсумкової атестації з практики

Рейтинговий показник	Оцінка у національній шкалі	Оцінка ECTS
90-100	Зараховано	А (відмінно)
82-89		В (дуже добре)
75-81		С (добре)
68-74		D (задовільно)
61-67		Е (достатньо)
35-60	Не зараховано	Fх (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням

В разі неподання звіту, щоденника, характеристики або одержання незадовільної оцінки за результатами захисту практики аспірант має право на повторний захист протягом 30 днів семестру після проведення підсумкового засідання з практики. У разі остаточної незадовільної оцінки вирішується питання про неможливість його подальшого навчання.

6. Рекомендована література

1. Методичні рекомендації з питань організації практики студентів та складання робочих програм практики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» [Текст] / Уклад.: Н. М. Лапенко, І.Л. Співак, І.В. Федоренко, О.М. Шаповалова; за заг. ред. П. М. Яблонського. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 29 с.

2. Педагогічна практика: рекомендації до проходження аспірантами педагогічної практики [Електронний ресурс] : навч. посіб. для аспірантів спеціальності 122 «Комп'ютерні науки та інформаційні технології», спеціалізації «Інформаційні технології в біології та медицині» / Є. А. Настенко, Л. Д. Добровська, Г. А. Корнієнко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 512 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 80 с.

3. Методичні рекомендації по проведенню педагогічної (асистентської) практики для студентів факультету соціології та психології / Уклад.:О.М. Власова, К. М. Корж, Київ, КНУ ім. Тараса Шевченка, 2001, 12с.

4. Педагогическая практика: методические рекомендации / сост. Л. В. Куриленко, Е. Ю. Мотина, И. В. Никулина; под ред. Т. И. Рудневой. – Самара: Изд-во «Универс-групп», 2006. –106 с.

5. Положення про організацію та проведення педагогічної (асистентської) частини комплексної науково-педагогічної практики магістрів на економічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка / Уклад.: А. П. Дука, Київ, КНУ ім. Тараса Шевченка, 2006, 30 с.

6. Програма педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Національної академії внутрішніх справ [Текст] – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2018. – 13 с.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ldufk.edu.ua/index.php/golovna-1.html>
2. Міністерство освіти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>
3. Верховна Рада України. Закони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
4. Міністерство молоді та спорту України. Сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua>
5. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kpi.ua/document_practice

7.Додатки

Додаток А

Міністерство освіти і науки України
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач

кафедри _____

Львівського державного
університету фізичної культури
імені Івана Боберського
«__» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження педагогічної практики здобувачем вищої освіти
ступеня доктора філософії, який навчається у Львівському державному
університеті фізичної культури імені Івана Боберського
(прізвище, ім'я, по батькові) _____

у період з «__» _____ 20__ року по «__» _____ 20__ року

№ п/п	Заплановані заходи	Термін виконання	Відмітка про виконання	Примітка

Аспірант

_____ підпис

_____ прізвище та ініціали

ПОГОДЖЕНО

Керівник практики

_____ підпис

_____ прізвище та ініціали

Міністерство освіти і науки України
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

ЩОДЕННИК
педагогічної практики

Аспіранта _____
(вказати П.І.Б.)

Спеціальність _____
(вказати шифр та назву спеціальності, за якою навчається)

Форма навчання: _____ денна/заочна
(підкреслити, за якою навчається)

Факультет _____

Кафедра _____

Період проходження
педагогічної практики _____

Львів – 20 ____

**Продовження
Додатку Б**

Робочі записи

Дата	Зміст роботи	К-ть годин	Підпис відповідальної особи

Висновок керівника практики про проходження практики аспірантом

Оцінка:
за національною шкалою _____
(літерами)

Кількість балів _____
(цифрами та літерами)

**ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА
КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ**

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії (прізвище, ім'я та по батькові) за період педагогічної практики зарекомендував себе як

ВИСНОВОК: (прізвище, ім'я, по батькові) виконав (не виконав) індивідуальний план педагогічної практики в повному (не в повному) обсязі, рекомендується (не рекомендується) до захисту з оцінкою

_____.
(за національною шкалою)

Керівник практики

(прізвище, ім'я, по батькові, посада)

(підпис)

Міністерство освіти і науки України
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач/начальник
кафедри _____

Львівського державного
університету фізичної культури
імені Івана Боберського

«___» _____ 20___ р.

Звіт

Про проходження педагогічної практики аспіранта

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

(назва базового закладу вищої освіти, кафедри де проходив педагогічну практику аспірант)

_____ (спеціальність)

Завідувач кафедри _____
(підпис)
ініціали)

_____ (прізвище,

Аспірант _____
(підпис)
ініціали)

_____ (прізвище,

**Продовження
Додатку Г**

Висновок та зауваження керівника практики:

(оцінка в балах та за національною шкалою)

Керівник практики _____

(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Висновок кафедри _____

Захищено _____

(в балах)

Загальна оцінка _____

(за національною шкалою)

_____ (за шкалою ЄКТС: буквою та в балах)

Додаток Д

Зразок оформлення

**«Витяг з протоколу засідання кафедри
за результатами проходження педагогічної практики
до відділу аспірантури та докторантури ЛДУФК»**

ВИТЯГ з ПРОТОКОЛУ № _____

засідання кафедри _____

від «__».____.20__ р.

Всього НПП кафедри – _____

Присутні на засіданні – _____

СЛУХАЛИ: звіт про проходження педагогічної практики аспіранта 2-го курсу навчання _____ ППП _____ (науковий керівник _____ ППП _____).

ВИСТУПИЛИ:

1. Аспірант _____ ППП _____, щодо виконання індивідуального плану педагогічної практики та її захисту;
2. Науковий керівник _____ ППП _____, щодо виконаної роботи та оформленню звіту по практиці.

УХВАЛИЛИ: Затвердити звіт з педагогічної практики аспіранту 2-го курсу _____ ППП _____. Надати до відділу аспірантури та докторантури: ухвалений звіт з педагогічної практики аспіранта _____ ППП _____ та витяг з протоколу кафедри.

Завідувач кафедри _____

(Прізвище та ініціали)

Секретар _____

(Прізвище та ініціали)